

Sygn. akt I C 1847/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Wrocław, dnia 22 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Urbaniak

Protokolant: Wojciech Langer

po rozpoznaniu w dniu 22 grudnia 2016 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. z siedzibą we W.

przeciwko (...) Szpitalowi (...) w L.

o zapłatę

I zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 200.075,87 zł (dwieście tysięcy siedemdziesiąt pięć złotych osiemdziesiąt siedem groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty;

II zasądza od strony pozwanej rzecz strony powodowej kwotę 24.421 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1847/16

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) sp. z o.o. z siedzibą we W. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty, aby pozwany (...) Szpital (...) w L. zapłacił kwotę 200.075,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz domagała się zasądzenia kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa wskazała, że w dniu 20.04.2011r. strony zawarły umowę limitu wekslowego regulującą formę i sposób zapłaty przez pozwanego za artykuły medyczo-farmaceutyczne nabywane od powoda na podstawie odrębnych umów sprzedaży, zawieranych w ramach prowadzonych przez strony działalności gospodarczych. Strony zgodnie ustaliły jako formę zapłaty za wspomniane należności weksle własne z wystawienia pozwanego, wypełniane zgodnie z postanowieniami umowy. W ten sposób następowało realne wydłużenie zapłaty należności powstałych z tytułu leków, co stanowiło korzyść dla pozwanego. Zgodnie z postanowieniami umowy termin zapłaty weksli nie mógł być dłuższy niż 120 dni od dnia ich wystawienia. Wbrew zobowiązaniom wynikającym z umowy pozwany nie dokonywał w terminie wykupu weksli. W związku z powstałymi opóźnieniami powód wystawił pozwanemu faktury za nieterminowy wykup weksli. Pozwany zakwestionował roszczenie powoda twierdząc, że roszczenie niniejsze jest roszczeniem wekslowym i może ono przysługiwać jedynie prawnemu posiadaczowi weksla, którym powód zdaniem pozwanego przestał być w chwili anulowania weksli i przesłania ich Szpitalowi. Z takim stanowiskiem nie zgadza się strona powodowa podając, że uprawnienie do naliczenia odsetek za opóźnienie w wykupie weksli wynika wprost umowy, roszczenie to nie ma charakteru abstrakcyjnego i nie wynika z samych weksli tylko z umowy limitu wekslowego z dnia 20.04.2011 r.

W dniu 16.09.2016 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (pod sygn. akt I Nc 1312/16) uwzględniając powództwo w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości twierdząc, że powództwo nie ma uzasadnionych podstaw. Zobowiązanie pozwanego z umowy sprzedaży zgłosił bowiem z chwilą przyjęcia przez powoda weksła własnego z wystawienia pozwanego (§ 3 ust. 5 i 10 umowy limitu wekslowego) i w to miejsce pojawiło się abstrakcyjne zobowiązanie wekslowe. Remitent (powód) zachował prawo do naliczenia odsetek, tyle tylko, że powinien inkorporować je w treść weksła, powiększając o ich wartość sumę wekslową, w tym lub w kolejnym wekslu (§ 3 ust. 6 umowy limitu wekslowego). Jeśli remitent tego nie uczynił, to odsetek tych dochodzić nie może. Dalej wskazywał, że umowa limitu wekslowego jest porozumieniem, o którym mowa w art. 10 prawa wekslowego. Określa ono zasady wystawiania (uzupełniania weksli), jednak nie zmienia ono reguły, że całe roszczenie powinno zostać inkorporowane w treść weksła. Jeżeli zatem powód przyjął weksle wystawione przez pozwanego, pomimo niepowiększenia sumy wekslowej o odsetki i ze skutkiem w postaci zgaśnięcia zobowiązania kauzalnego, to czynił to wyłącznie na własne ryzyko. W ocenie pozwanego brak było zatem jakichkolwiek podstaw do zapłaty żądanych przez powoda kwot (odsetek), ponieważ powód nie jest posiadaczem weksła, w którego treść inkorporowane by zostało roszczenie odsetkowe, wynikające z umowy limitu wekslowego (porozumienia wekslowego). Mając zaś na uwadze, że roszczenie ze stosunku pierwotnego zgłosił z chwilą przyjęcia przez remitenta (powoda) weksła, powodowi nie przysługują dalsze roszczenia wobec Szpitala.

Ustosunkowując się do treści sprzeciwu od nakazu zapłaty strona powodowa w kolejnym piśmie procesowym zaprzeczyła wszelkim twierdzeniom pozwanego i jeszcze raz podkreśliła, że możliwość dochodzenia przez powoda odsetek za nieterminowy wykup weksli nie jest wcale uzależniona od zawarcia tych odsetek w treści weksła, poprzez powiększenie o ich wartość sumy wekslowej. Wynika to przede wszystkim z tego, że w chwili wystawienia danego weksła nie powstały jeszcze odsetki za opóźnienie w płatności sumy wekslowej, stąd nie może być mowy o ich doliczaniu do sumy wekslowej na etapie wystawienia weksła.

Dalej powód jeszcze podawał, że wbrew twierdzeniom pozwanego, umowa limitu wekslowego nie jest deklaracją wekslową, o której mowa w art. 10 prawa wekslowego, a stanowi odrębne zobowiązanie, z którego można wywodzić roszczenia inne niż te, które wynikają z dokumentu weksła. Strony na zasadzie swobody umów dokonały w drodze umowy zamiany (nowacji) dotychczasowych zobowiązań pozwanego, poprzez przyjmowanie przez powoda od pozwanego zamiast płatności za dotychczasowe zobowiązania wynikające ze sprzedaży leków, kolejnych weksli własnych do wysokości przyznanego limitu. Powód może więc dochodzić zapłaty odsetek za opóźnienie w terminowym wykupie weksła na podstawie umowy w każdym czasie po zapłacie należności głównej z weksła, a uprawnienie to wynika wprost z § 8 ust. 6 umowy. Twierdzenia pozwanego, iż powód powinien inkorporować odsetki do sumy wekslowej nie mogą w żadnej mierze odnosić się do odsetek za opóźnienie w płatności weksła. Dotyczy to innych rodzajów odsetek a mianowicie odsetek za opóźnienie w zapłacie faktur VAT wystawianych przez powoda w związku z dostawą leków oraz odsetek za czas wystawienia weksła - ujętych w wekslu jako odsetki za okres od dnia wystawienia weksła do dnia będącego ustalonym terminem płatności weksła. Nawet gdyby przychylić się do interpretacji pozwanego, zgodnie z którą odsetki za nieterminowy wykup weksła można doliczyć do sumy wekslowej kolejnego weksła, to podkreślenia wymaga, że takie działanie jest uprawnieniem, a nie obowiązkiem powoda.

W związku z powyższym w ocenie strony powodowej nie było żadnych prawnych przeszkód, aby odsetki za nieterminowy wykup weksli były dochodzone przez powoda osobno, na podstawie samej umowy w każdym czasie po zapłacie należności głównej z weksła, aż do upływu terminów okresu przedawnienia należności odsetkowej. Ponadto uprawnienie powoda do żądania odsetek za opóźnienie w płatności weksła wynikało również z przepisów kodeksu cywilnego.

Wreszcie strona powodowa wskazała, że art. 48 ustawy prawo wekslowe, na który powołuje się pozwany, nie ma zastosowania w warunkach stanu faktycznego niniejszej sprawy. Przepis ten dotyczy roszczeń posiadacza weksła wobec zwrotnie zobowiązanych w przypadku niespełnienia zobowiązania przez dłużników wekslowych. Pozwany jest natomiast wystawcą weksła własnego, a więc bezpośrednio zobowiązany z weksła, a nie zobowiązany zwrotnie, stąd art. 48 ustawy nie ma do niego zastosowania. Rolą tego przepisu jest ograniczenie roszczeń posiadacza weksła w

pewnością umowa ta nie stanowi jedynie deklaracji wekslowej, czy też innego porozumienia regulującego jedynie sposób uzupełniania weksli; przeciwnie - jest to samodzielne źródło zobowiązania. Strony na zasadzie swobody umów wynikającej z art. 353[1] k.c. uregulowały na nowo relacje dotycząc płatności, umożliwiając stronie pozwanej wystawianie weksli własnych w zakresie ustalonego limitu, z odroczonym terminem wykupu. Jednocześnie w umowie tej, w § 8 ust. 5 strony przewidziały uprawnienie do naliczania odsetek za nieterminowy wykup weksli w wysokości zgodnej z art. 359 § 2 1 k.c. (odsetki maksymalne) w sytuacji gdy pozwany nie dokona wykupu weksła w terminie.

Roszczenie z jakim powód występuje (odsetki za nieterminowy wykup weksli) nie ma zatem charakteru abstrakcyjnego i nie wynika z samych weksli, lecz jest to zobowiązanie wynikające wprost z umowy. Jak podkreśla się w literaturze, poprzez wystawienie weksła stosunek kauzalny jakim w tym przypadku jest umowa limitu wekslowego nie wygasa, lecz oba te stosunki - z weksła i ze stosunku kauzalnego - trwają obok siebie (vide: A. Szpunar, Komentarz do Prawa wekslowego i Prawa czekowego, Warszawa 1994, str. 14 i nast.). Stosunki te oczywiście pozostają ze sobą w zależności - przede wszystkim spłata weksła powoduje umorzenie długu. Jednakże w tym wypadku pozwany poprzez zapłatę sumy wekslowej nie wygasił zobowiązania w postaci należnych odsetek za opóźnienie w płatności weksła (ponieważ nie były one objęte sumą wekslową). Zatem zobowiązanie to pozostaje niezaspokojone i jako takie zostało objęte powództwem w niniejszej sprawie. Kwota zaś tych odsetek wynika wprost z dołączonych do pozwu i niezakwestionowanych co do ich wysokości faktur.

Powoływany natomiast przez pozwanego § 3 ust. 5 i 10 umowy z 20.04.2011r. dotyczy zobowiązań będących podstawą wystawienia weksła, a więc istniejących w momencie wystawiania weksła. Są to przede wszystkim odsetki za opóźnienie w zapłacie faktur VAT wystawianych przez powoda (doliczone do sumy wekslowej, czyniąc je wraz z należnościami wynikającymi z faktur VAT wartością nominalną weksła) oraz odsetki za czas wystawienia weksła (za okres od dnia wystawienia weksła do dnia będącego ustalonym terminem płatności weksła, naliczone według stopy bazowej powiększonej o marżę od wartości nominalnej weksła). Nie mogły natomiast w ten sposób zostać doliczone odsetki za opóźnienie w wykupie weksła. Wystawiane na podstawie umowy weksle, to weksle własne bez klauzuli płatności za okazaniem. Weksle te nie zawierają w sumie wekslowej odsetek za opóźnienie w wykupie weksła, ponieważ odsetki te w chwili wystawienia weksła jeszcze nie istniały (powstały dopiero po upływie terminu wykupu weksła). Inkorporowanie w treść weksła odsetek za nieterminowy wykup było niemożliwe z uwagi na fakt, iż w chwili wystawienia weksła nie istniały jeszcze odsetki za opóźnienie w jego płatności. Co więcej, w wielu przypadkach strona powodowa nie miałaby faktycznej możliwości ujęcia w kolejnym wekslu odsetek za nieterminową płatność poprzedniego weksła, z uwagi na fakt, iż nie zawsze w chwili wystawienia kolejnego weksła pozwany dokonał już zapłaty za poprzedni weksel. Roszczenie odsetkowe w takiej sytuacji nie obejmowałoby zamkniętego okresu opóźnienia.

Niezależnie od tego zaznaczyć należy, że prawo doliczenia odsetek do sumy wekslowej to jedynie uprawnienie, z którego strona powodowa mogła, ale nie musiała skorzystać. Jeśli więc istnieje alternatywna metoda dochodzenia tych należności – na podstawie odrębnej umowy, to w ocenie Sądu nie ma żadnych prawnych przeszkód, aby odsetki za nieterminowy wykup weksli były dochodzone przez powoda osobno na podstawie zobowiązania umownego. Nie ma przy tym znaczenia okoliczność anulowania weksli. Zgodnie z §13 ust. 1 umowy powód dokonuje anulowania weksła i odsyła go niezwłocznie pozwanemu po dokonaniu przez pozwanego zapłaty sumy wekslowej. Strony nie uzależniły w umowie zwrotu weksła od zapłaty odsetek za nieterminowy jego wykup, ponieważ źródłem roszczenia powoda o zapłatę tych odsetek nie jest weksel, tylko sama umowa.

Podkreślić również trzeba, że uprawnienie powoda do żądania odsetek za opóźnienie w płatności weksła wynika również z przepisów ogólnych kodeksu cywilnego regulujących terminy spełnienia świadczenia i skutki opóźnienia w terminie spełnienia świadczeń pieniężnych, a to art. 455 k.c. i art.481 k.c., które, przy braku odmiennego zastrzeżenia, znajdują zastosowanie w reżimie wekslowym. Stanowią one, że w przypadku opóźnienia w spełnieniu świadczeń pieniężnych wierzycielowi przysługują odsetki za czas opóźnienia. Takie roszczenie właśnie, i to niezależnie od istniejącego obok roszczenia wekslowego, przysługuje powodowi. Prawo wekslowe nie może bowiem hamować ewentualnych innych roszczeń, które znajdują podstawy w przepisach ogólnych prawa cywilnego.

W niniejszej sprawie nie ma także zastosowania przywoływany przez pozwanego art. 48 ust. 2 ustawy prawo wekslowego, ponieważ dotyczy on roszczeń posiadacza weksla wobec zwrotnie zobowiązanych. Zwrotnie zobowiązanymi z weksla są np. remitent, trasant, indosant lub poręczyciel. Stają się oni zobowiązanymi dopiero w przypadku niespełnienia zobowiązania przez głównych dłużników wekslowych. Pozwany jest natomiast wystawcą weksla własnego, a więc bezpośrednio zobowiązanym z weksla, a nie zobowiązanym zwrotnie, stąd art. 48 ustawy, jak i art. 49 nie mają do niego bezpośredniego zastosowania. (por. M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe. Komentarz [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2013). W stosunku do dłużnika głównego, który popadł w opóźnienie zastosowanie z kolei znajduje przepis art. 28 ust. 2 pr. wekslowego. Zgodnie z jego treścią, w razie niespłacenia weksla przez dłużnika głównego wekslowego, wierzycielowi służy bezpośrednio roszczenie z weksla przeciwko temu dłużnikowi. Przy czym jeśli chodzi o zakres tego roszczenia to zostało ono wyczerpująco i szczegółowo określone w przepisach art. 48 i 49 prawa wekslowego. To odnosi się zarówno do tych zwrotnie zobowiązanych, o których jest mowa w przepisie art. 48 prawa wekslowego, jak i, poprzez odesłanie z art. 28 ust. 2. prawa wekslowego, do dłużnika głównego. Przyjmuje się więc, że na podstawie weksla i w postępowaniu nakazowym można domagać się tylko kwot wymienionych w tych przepisach. Co jednak istotne, nie wyklucza to jednocześnie dochodzenia dalszych roszczeń, opartych na przepisach o odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania, którym przeciw jest niezapłacenie w terminie długu wekslowego (P. Machnikowski, Komentarz. Prawo wekslowe Lex Omega 44/2016).

Wynika z tego zatem, że stronie powodowej z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania umownego, a więc opóźnienia w wykupie weksli, przysługuje roszczenie o zapłatę odsetek za czas opóźnienia. W związku z powyższym Sąd w całości uwzględnił powództwo, o czym orzekł w pkt I wyroku.

Odsetki od zasądzonych odsetek na podstawie art. 482 k.c. i zgodnie z żądaniem pozwu, należały się od dnia wytoczenia powództwa.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Na zasądzoną kwotę składają się koszty opłaty sądowej w wysokości 10.004 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 14.400 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa w wysokości 17zł.